

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
діяльності

I.B. Петрова

(підпис) (ініціали, прізвище)

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.06. ФІЛОСОФІЯ МИСТЕЦТВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти «Бакалавр» (освітній рівень перший)
(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

освітня програма Мистецтвознавство

спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення
освітньо-професійної програми

(для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

О. Д. Сосік

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
мистецтвознавства і мистецької освіти

(назва кафедри)

«26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія мистецтва» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» за освітніми програмами «Мистецтвознавство» КДАДПМД імені Михайла Бойчука, 2025. 20 с.

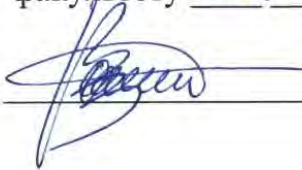
Розробник: Романова Олена Петрівна, доктор філософії, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти КДАДПМД імені Михайла Бойчука,
e-mail: romanova_o@kdidpamid.edu.ua

Робочу програму перевірено

Декан факультету Алла ДЯЧЕНКО
28 серпня 2025 року

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні Науково-методичної ради факультету декоративно-прикладного мистецтва.

Протокол засідання НМР факультету 08.09 2025 № 1

Голова НМР факультету Костомаров В.М.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова
Електронна адреса https://kdidpamid.edu.ua/academy/roboci-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshih-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznastva-i-mysteczkoyi-osvity/	Спеціальність (професійне спрямування): 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» ОПП «Мистецтвознавство»	Рік підготовки: 1-й
		Семестр
		II
Змістових модулів – 0		
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		
Загальна кількість годин – 90		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) «Бакалавр»	Аудиторні: 38
		Лекції
		22 год.
		Практичні, семінарські
		16 год.
		Самостійна робота
		52 год.
		Індивідуальні завдання:
		—
		Вид контролю:
		Поточний, підсумковий
		Форма контролю
		Екзамен

2. Мета та заплановані результати навчання

2.1 Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія мистецтва» є концептуалізація знань про сутність мистецтва як специфічного способу світосприйняття, розвиток здатності до естетичного аналізу та інтерпретації класичних і сучасних арт-практик у глобальному соціокультурному просторі. Реалізація мети дисципліни забезпечує формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

2.2. Заплановані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Філософія мистецтва» відповідно до освітньо-професійних програм передбачено формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва.

СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

Згідно з вимогами ОПП «Мистецтвознавство» студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі програмні результати навчання:

ПРН 1. Застосовувати комплексний художній підхід для створення цілісного образу.

ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.

ПРН 8. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти (як джерела творчого натхнення) для розроблення композиційних рішень; аналізувати принципи морфології об'єктів живої природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу.

ПРН 14. Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

ПРН 17. Популяризувати надбання національної та всесвітньої культурної спадщини, а також сприяти проявам патріотизму, національного самоусвідомлення та етнокультурної самоідентифікації.

ПРН 18. Формувати екологічну свідомість і культуру особистості, застосовувати екологічні принципи в житті та професійній діяльності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	«Філософії мистецтва»
2.	«Мистецтвознавство»

4. Очікувані результати навчання

Внаслідок вивчення навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання**:

Знати:

- основні поняття, терміни, концепції філософії мистецтва;
- особливості феномена культури, знання культурогенези;

- основні етапи зародження і становлення світового та українського мистецтва, тенденції розвитку і взаємозв'язків світової та української культури на сучасному етапі;
- періодизацію мистецтва та порівняльну характеристику культур і видів мистецтва різної доби.

Вміти:

- визначати мистецтвознавчі напрями, характеризувати історичні етапи становлення світової філософської думки в аспекті осмислення нею культурного розвитку людства;
- визначати місце і роль людини в системі соціокультурних зв'язків;
- застосовувати на практиці мистецькі знання та уміння;
- аналізувати культурологічні явища за допомогою різноманітних теоретичних моделей, структур, змін і розвитку філософської думки;
- орієнтуватися у сутності основних підходів до визначення критеріїв мистецтва та етапів його розвитку, диференціювати системні зв'язки всіх складових культури, всього мистецького процесу.

Зв'язок з іншими дисциплінами

Викладання курсу «Філософія мистецтва» передбачає зв'язок з дисциплінами «Філософія», «Культурологія», «Історія мистецтва».

5. Програма навчальної дисципліни

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	усього	лекц.	практ.	сем.	СР
1	2	3	4	5	6
Семестр 2					
Тема 1. Загальна характеристика, предмет та зміст дисципліни «Філософія мистецтва»	8	2			6
Тема 2. Доісторичне мистецтво. Філософія культури і мистецтва Стародавнього Світу: Месопотамія та Єгипет. Філософські мотиви культури Трипілля	10	4			6
Тема 3. Філософсько-мистецький розвиток Античного Риму і Античної Греції	6	2		2	2
Тема 4. Філософія культури і мистецтва Середньовіччя	10	2		2	6
Тема 5. Мистецький розквіт доби	6	2		2	2

Відродження					
Тема 6. Філософія мистецтва Нового часу. Західноєвропейське мистецтво XVII – XVIII ст.	10	2		2	6
Тема 7. Європейська культура XIX – XX ст.	12	2		2	8
Тема 8. Філософія мистецтва XX – XXI ст.	10	2		2	6
Тема 9. Філософія українського мистецтва та сучасна масова культура	12	2		2	8
Тема 10. Антропологічні та культурологічні проблеми філософії мистецтва	6	2		2	2
Усього годин	90	22	-	16	52

5.2. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми, її анотація	Кількість годин
		ДФН
Семестр 2		
1	Тема 1. Загальна характеристика, предмет та зміст дисципліни «Філософія мистецтва» [Базова: 4-5, 7. Допоміжна: 4, 12]. Теорія та філософія мистецтва, предмет, задачі, функції мистецтва. Завдання та проблеми вивчення мистецтва. Головні концепції історичного розвитку мистецтва. Еволюція поняття: «витончене мистецтво» - «зображувальне» - «візуальне мистецтво». Художній образ як головна категорія мистецтва. Види та жанри мистецтва. Культурогенеза як специфічна властивість людського існування. Виникнення мистецтва як унікального механізму культурної еволюції. Людинотворчий та аксіологічний потенціал мистецтва.	2
2.	Тема 2. Доісторичне мистецтво. Філософія культури і мистецтва Стародавнього Світу: Месопотамія та Єгипет. Філософські мотиви культури Трипілля [Базова: 9, 11. Допоміжна: 8, 10, 17]. Періодизація та головні особливості архаїчного суспільства. Мистецтво та архаїчні форми релігій (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм). Міф та міфологічне мислення як перша форма свідомості та спосіб людського буття. Порівняльна характеристика культури стародавніх цивілізацій Єгипту та Месопотамії. Вплив міфології та релігії на формування мистецтва Месопотамії. Роль мистецтва в	4

	суспільстві Месопотамії. Видова специфіка мистецтва Давнього Єгипту (архітектура, скульптура, живопис, декоративне мистецтво, музика). Декоративно-ужиткове мистецтво Трипілля. Орнаментация посуду та фігурок культури Трипілля-Кукутені: елементи, мотиви, композиції.	
3	Тема 3. Філософсько-мистецький розвиток Античного Риму і Античної Греції <i>[Базова: 2, 5, 10-11. Допоміжна: 2, 12].</i> Антична міфологія як основа мистецтва. Значення полісу в давньогрецькій культурі, релігійний пантеон богів. Сюжетна характеристика фрескових розписів. Релігійні свята, спортивні змагання, театральні вистави у житті давніх греків. Особливості архітектури театру. Культура епохи еллінізму. Самобутність давньоримської культури. Образотворче мистецтво Античного Риму. Особливості портретного жанру в римському мистецтві: реалізм та психологізм. Фрескові розписи Помпей. Особливості фаюмського портрету.	2
4	Тема 4. Філософія культури і мистецтва Середньовіччя <i>[Базова: 3, 11-13. Допоміжна: 6, 16, 19].</i> Естетичний ідеал Середньовіччя та його основні риси. Особливості середньовічних уявлення про мистецтво. Періодизація візантійського мистецтва. Етапи розвитку та найбільш значні центри мистецтва Київської Русі. Спільні та відмінні риси мистецтва Візантії та Русі, хрестовокупольної архітектури храмів. Іконографія мозаїчного оздоблення соборів і фресковий розпис церков. Книжкова мініатюра києво-руської доби. Мистецтво середньовічної рукописної книги-оправи, мініатюри, орнаментация книжок, стилі шрифтів (латинський, готичний, ін.). Виникнення книгодрукування у Західній Європі. Структура середньовічного суспільства. Вплив християнства на середньовічну культуру. Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, хрестовокупольний храм. Становлення системи європейської освіти.^[1] Література Середньовіччя. Лицарська та народна культури. Мистецтво та архітектура Середньовіччя. Сценічне мистецтво, майданні п'єси: міраклі та містерія. Характеристика романського та готичного стилів.	2
5	Тема 5. Мистецький розквіт доби Відродження <i>[Базова: 5, 11, 15. Допоміжна: 7-8, 18].</i> Періодизація Ренесансу. Відродження в Італії, Німеччині, Нідерландах. Гуманізм та індивідуалізм. Нова концепція людини. Художня культура. Розвиток Ідеалу людини в мистецтві Відродження. Історична обумовленість та сутність Реформації. Архітектура, живопис, музика, скульптура, сценічне мистецтво, література, філософія.	2
6	Тема 6. Філософія мистецтва Нового часу. Західноєвропейське мистецтво XVII – XVIII ст.	2

	[Базова: 3-5, 8. Допоміжна: 5, 7]. Становлення новоєвропейської науки й філософії. Мистецтво XVII ст. Характеристика стилів бароко та класицизму. Історична обумовленість і сутність руху Просвітництва (XVIII ст.). Ідеї розуму в літературній діяльності. Сентименталізм – художній напрям цього часу. Основні риси мистецтва XVIII ст. Основні напрямки розвитку мистецтва: бароко, рококо, реалізм, класицизм.	
7	Тема 7. Європейська культура XIX – XX ст. [Базова: 9-10. Допоміжна: 12, 19]. Провідні напрямки в західно-європейському мистецтві XIX ст. (романтизм, реалізм, натуралізм, символізм, імпресіонізм, постімпресіонізм як художня революція). Особливості розвитку світової культури XX ст. Світоглядні підстави модерністського мистецтва. Вплив німецької класичної філософії на формування світобачення. Становлення символізму. Розвиток театрального мистецтва та кінематографу на зламі XIX-XX ст.	2
8	Тема 8. Філософія мистецтва XX – XXI ст. [Базова: 6-7, 9. Допоміжна: 1, 15]. Мистецтво стилю модерн. Модернізм та постмодернізм. Модерністські філософії мистецтва. Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях. Концептуалізм, мінімалізм, відео-арт, поп-арт, цифрове мистецтво. Модерністська модель світу у західній та українській інтерпретаціях. Формування плюралістичної нелінійної картини світу. Характерні риси постмодернізму. Ерозія, розмивання меж видів, жанрів і стилів мистецтва.	2
9	Тема 9. Філософія українського мистецтва та сучасна масова культура [Базова: 1, 10, 14-15. Допоміжна: 6-7, 9, 13-14, 20]. Авангард. Філософія мистецтва і семіотика. Філософія мистецтва і медіа-культура. Візуальний поворот у філософії мистецтва. Принципи сучасного українського наївного мистецтва (Марія Приймаченко, Катерина Білокур та ін.). Діалектика традиціоналізму та неоавангарду в українському мистецтві друг. пол. XX ст. Фольклорні мотиви та символізм в українському поетичному кіно 1960-1970-х рр. (С. Параджанов, Л. Осика, Ю. Ілленко, І. Миколайчук).	2
10	Тема 10. Антропологічні та культурологічні проблеми філософії мистецтва [Базова: 13, 15. Допоміжна: 3, 10, 18]. Осмислення елітарної культури в історико-філософському контексті. Людина і культура: культурфілософський погляд на проблемне поле. Масове суспільство у контексті культурфілософських осмислень. Загальна характеристика сучасної культури. Західна культура як культура європейського типу. Динамізм, практицизм, індивідуалізм, плюралізм сучасної західної культури. Ознаки кризи західної культури (О. Шпенглер, П. Сорокін, Х. Ортега-і-Гассет, С. Хантінгтон).	2

	Причини кризових явищ в культурному просторі.	
	Усього годин за 2 семестр	22

5.3 Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1	Тема 1. Загальна характеристика, предмет та зміст дисципліни «Філософія мистецтва»	
2	Тема 2. Доісторичне мистецтво. Філософія культури і мистецтва Стародавнього Світу: Месопотамія та Єгипет. Філософські мотиви культури Трипілля	
3	Тема 3. Філософсько-мистецький розвиток Античного Риму і Античної Греції	2
4	Тема 4. Філософія культури і мистецтва Середньовіччя	2
5	Тема 5. Мистецький розквіт доби Відродження	2
6	Тема 6. Філософія мистецтва Нового часу. Західноєвропейське мистецтво XVII – XVIII ст.	2
7	Тема 7. Європейська культура XIX – XX ст.	2
8	Тема 8. Філософія мистецтва XX – XXI ст.	2
9	Тема 9. Філософія українського мистецтва та сучасна масова культура	2
10	Тема 10. Антропологічні та культурологічні проблеми філософії мистецтва	2

	Усього годин за 2 семестр	16
--	----------------------------------	-----------

5.4. Теми практичних занять.

Навчальним планом не передбачено.

5.5 Самостійна робота

Самостійна робота студента близька до дослідної. Форми самостійної роботи студентів:

1. Підготовка доповідей.
2. Виконання практичних завдань.
3. Написання та захист реферату.
4. Написання конкурсних й дослідницьких робіт.
5. Підготовка до виступів на практичних заняттях.
6. Виконання тестових завдань.

№ теми	Назва теми	Кількість годин
		Денна
1	Загальна характеристика, предмет та зміст дисципліни «Філософія мистецтва»	6
2	Доісторичне мистецтво. Філософія культури і мистецтва Стародавнього Світу: Месопотамія та Єгипет. Філософські мотиви культури Трипілля	6
3	Філософсько-мистецький розвиток Античного Риму і Античної Греції	2
4	Філософія культури і мистецтва Середньовіччя	6
5	Мистецький розквіт доби Відродження	2
6	Філософія мистецтва Нового часу. Західноєвропейське мистецтво XVII – XVIII ст.	6
7	Європейська культура XIX – XX ст.	8
8	Філософія мистецтва XX – XXI ст.	6
9	Філософія українського мистецтва та сучасна масова культура	8
10	Антропологічні та культурологічні проблеми філософії мистецтва	2
	Разом за семестр 2	52

6. Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

З метою визначення успішності навчання використовуються контрольні заходи, які визначають поточний і підсумковий контроль. *Форми поточного контролю:* тестовий контроль, усне та фронтальне опитування, співбесіда, есе, доповідь, студентські презентації, перевірка індивідуального завдання, конспекти тез на основі філософських, мистецьких першоджерел. *Форми підсумкового контролю:* іспит.

Під час викладання дисципліни застосовуються такі методи навчання:

1. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності

За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій; пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: демонстрація, колажі, відеолекції, мультимедійна презентація із застосуванням плануначів, чек-листів, інтелект-карт;

- Практичні: виконання аналітично-творчих завдань (есе, створення художніх образів, проєктування філософсько-мистецьких журналів, газет, колажів, листів тощо).

За ступенем пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, репродуктивно-варіативні, проблемно-пошукові, частково-пошукові, інтегративні.

За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота аспірантів: аналіз першоджерел, підбір наукового матеріалу сучасних мислителів.

2. Інтерактивні методи для мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- Методи стимулювання інтересу: дискусії, дебати, полеміки; мозкові штурми (метод цікавих аналогій, метод-кейс, ін.);
- Рольові моделі: науковий круглий стіл, моделювання мистецько-дослідницького процесу тощо;
- Метод групового аналізу, полілогу (робота в діадах);
- Метод концептуалізації візуального мистецтва і філософських теорій (синтез: відтворення художнього сприйняття через оптику соціальної та культурної антропології європейських мислителів).

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи діагностики:

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, магістраль-навпаки, взаємне навчання (доповідь один одному в парі з аналізом, інсайтами та оцінюванням), доповіді, аналітичні огляди першоджерел;

Методи письмового контролю: конспектування, тести, презентації, аналіз мистецьких концепцій;

Методи самоконтролю: самоаналіз.

6.1 Питання для підсумкового контролю (іспит)

1. Культурологічні теорії походження мистецтва.
2. Мистецтво та архаїчні форми релігій (магія, фетишизм, анімізм, тотемізм).
3. Погляди на мистецтво в філософії Давньої Греції.
4. Мистецтво доби неоліту-єнеоліту. Орнаментація посуду культури Трипілля-Кукутені: елементи, мотиви, композиції.
5. Міфологія Давнього Єгипту, втілення образів у давньоєгипетському мистецтві.
6. Портретна скульптура давнього Єгипту.
7. Образотворче мистецтво Античного Риму.
8. Порівняльна характеристика культури стародавніх цивілізацій Єгипту та Месопотамії.
9. Естетичний ідеал Давньої Греції та його втілення у мистецтві.
10. Мистецтво в Афінах у час правління Перикла.

11. Мистецтво епохи еллінізму. Скульптура.
12. Римський скульптурний портрет.
13. Цивільна архітектура Рима та її особливості.
14. Функції мистецтва. Основні категорії класичної естетики в аналізі мистецтва: «гармонія» і «міра», «прекрасне» і «потворне», «піднесене», «героїчне», «низьке», «трагічне» і «комічне», «естетичне».
15. Особливості мистецтва Давнього Риму, його головні риси.
16. Естетичні поняття, що характеризують сутність творчої діяльності: «мімізис», «художній образ», «художня форма», «художній зміст», «художня ідея», «ідеалізація», «типізація», «індивідуалізація».
17. Походження терміну «середні століття» і хронологічна межа Середньовіччя.
18. Естетичні принципи і форми романської та готичної архітектури.
19. Становлення основних форм християнської сакральної архітектури: базиліка, хрестово-купольний храм. Архітектура Візантії.
20. Іконографія мозаїчного оздоблення собору св. Софії у Києві. Фресковий розпис Кирилівської церкви.
21. Літературне та сценічне мистецтво Середньовіччя. Майданні п'єси: міраклі та містерія.
22. Особливості архітектури, скульптури та живопису епохи Відродження.
23. Німецьке, нідерландське та італійське Відродження. Схожість та відмінність.
24. Філософські концепції та естетика класицизму. Скептицизм та раціоналізм Р. Декарта як пошуки безсумнівного у сфері мистецтва.
25. Характеристика стилів бароко та класицизму. Історична обумовленість і сутність руху Просвітництва (XVIII ст.). Ідеї розуму в літературній діяльності.
26. Основні риси західноєвропейського мистецтва XVIII ст. Напрямки розвитку мистецтва: бароко, рококо, реалізм, класицизм.
27. Кріпацький театр та перші професійні театри в Україні. Розвиток українського театру.
28. Імпресіонізм та постімпресіонізм як мистецькі явища другої половини XIX – початку XX ст.
29. Кіно як синтетичне мистецтво. Брати Люм'єр і становлення документальної естетики кіно. Жорж Мельєс і формотворче начало в кінематографії.
30. Модерністські напрями і течії кін. XIX - поч. XX ст. Фовізм, кубізм, футуризм, дадаїзм, сюрреалізм.
31. Відображення модерних мистецьких напрямів у кінематографії. Український кіноавангард 1920-х рр: О. Довженко, М. Шпиковський, І. Кавалерідзе.
32. Основні принципи епічного театру Бертольда Брехта та його вплив на подальший розвиток сценічного мистецтва.
33. Пошуково-експериментальний театр Леся Курбаса. Значення Мистецького об'єднання «Березіль» у закладанні засад новітньої режисерської школи України.
34. Постмодернізм як феномен мистецтва XX століття. Сформулювати основні риси та охарактеризувати художні напрями постмодернізму (хепенінг, перформанс, інсталяція, акціонізм, концептуалізм, мінімалізм, ленд-арт, графіті, відео-арт).

35. Постмодернізм (М. Фуко, Ж. Дерріда) і мистецтво як відображення життєвого світу людини та її повсякденності. Масове мистецтво і постмодернізм. Археологія знання як «знання-мова» М. Фуко.
36. Масовізація мистецтва і кризові явища в європейському культурному просторі (О. Шпенглер). Концепт *homo ludens* (Й. Хейзінга) і критика «масового» мистецтва.
37. Принципи сучасного українського наївного мистецтва (Марія Приймаченко, Катерина Білокур та ін.) Діалектика традиціоналізму та неоавангарду в українському мистецтві другої половини ХХ ст.
38. Авторський кінематограф другої пол. ХХ ст. Творчість А. Гічкока («Птахи»), А. Курасава («Сім самураїв»), Ф. Фелліні («Вісім з половиною»), Ф. Трюффо («400 ударів»), Ж.-Л. Годар («На останньому подиху»), І. Бергман («Сьома печатка»).
39. Філософія мистецтва епохи Просвітництва. Німецький класицизм і романтизм: І. Кант, Ф. Гегель, Ф. Шеллінг та ін.
40. Характерні риси образотворчого мистецтва бароко в регіональних проявах: фландрійська школа (П. Рубенс, Ян ван Дейк), Нідерланди (Франц Хальс, Ян Вермер), Іспанія (Д. Веласкес).

7. Форми поточного і підсумкового контролю

Поточне тестування та самостійна робота			Іспит	Сума
Відвідування лекцій і Семінарських занять	Самостійна робота (Опрацювання матеріалу, аналіз першоджерел)	Семінарські заняття		
Т. 1-10	Т. 1-10	Т. 3-10		
19	19	32	30	100

Назви змістових модулів (без змістових модулів)	Дата проведення контролю	Форма контролю	Максимальна кількість балів
Відвідування занять	22.05.2027	Поточний контроль	19 балів: 11 Лекційних, 8 Семінарських (по 1 балу за відвідування).
Самостійна робота (Опрацювання матеріалу, читання)	03.05.2027	Поточний контроль	19 балів (10 Самостійних: 9 Самостійних по 2 бали, 1 Самостійна 1 бал.)

першоджерел)			
Семінарські заняття		Поточний контроль	32 балів: 8 Семінарів по 4 бали
Іспит		Підсумковий контроль	30 балів

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання конспекту наукового джерела (мах 20 балів):

- творчий підхід, наявність власної думки щодо аналізованої проблеми, повне розкриття теми й авторського погляду, дотримання визначеного обсягу (орієнтовно 10 тез), дотримання технічних вимог до оформлення – 20 балів;
- наявність власної думки щодо аналізованої проблеми, повне розкриття теми й авторського погляду, дотримання визначеного обсягу, дотримання технічних вимог до оформлення – 16–19 балів;
- неповне розкриття теми й авторського погляду, дотримання визначеного обсягу, дотримання технічних вимог до оформлення – 11–15 балів;
- часткове розкриття теми й авторського погляду, часткове дотримання визначеного обсягу, дотримання технічних вимог до оформлення – 6–10 балів;
- недостатнє розкриття теми й авторського погляду, недотримання визначеного обсягу, недотримання технічних вимог до оформлення – 2–5 балів;
- завдання не виконано – 0 балів.

Критерії оцінювання презентації (мах 20 балів):

- творчий підхід, висока інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, читабельність, естетичне оформлення, дотримання мовних норм у тексті, дотримання визначеного обсягу (не менше 5 слайдів) – 20 балів;
- достатня інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, читабельність, естетичне оформлення, дотримання мовних норм у тексті, дотримання визначеного обсягу – 16–19 балів;
- недостатня інформативність підбраного матеріалу, відповідність слайдів текстовому опису, читабельність, естетичне оформлення, незначне недотримання мовних норм у тексті – 11–15 балів;
- недостатня інформативність підбраного матеріалу, неповна відповідність слайдів текстовому опису, читабельність, недбале оформлення, значне недотримання мовних норм у тексті – 6–10 балів;
- низька інформативність підбраного матеріалу, невідповідність слайдів текстовому опису, нечитабельність, недбале оформлення, недотримання мовних норм у тексті – 2–5 балів;
- завдання не виконано – 0 балів.

Критерії оцінювання творчої роботи (max 20 балів):

- творчий підхід до розкриття теми, яскраве демонстрування власної позиції, дотримання визначеного обсягу (5 сторінок у форматі .docx), дотримання мовних норм – 20 балів;
- повне розкриття теми, наявність власної позиції, дотримання визначеного обсягу, дотримання мовних норм – 16–19 балів;
- часткове розкриття теми, наявність власної позиції, дотримання визначеного обсягу, дотримання мовних норм – 11–15 балів;
- часткове розкриття теми, дотримання визначеного обсягу, дотримання мовних норм – 6–10 балів;
- недостатнє розкриття теми, недотримання визначеного обсягу, недотримання мовних норм – 2–5 балів;
- завдання не виконано – 0 балів.

8. 1. Контроль та критерії оцінювання знань студентів Розподіл балів

Розподіл балів за 100-бальною шкалою			
Поточний контроль (ПК)			
Форми поточного контролю змістових модулів	Відвідування лекцій	Відвідування Семінарів	Максимальні бали
Тема 1. Загальна характеристика, предмет та зміст дисципліни «Філософія мистецтва»	1		
Тема 2. Доісторичне мистецтво. Філософія культури і мистецтва Стародавнього Світу: Месопотамія та Єгипет. Філософські мотиви культури Трипілля	2		
Тема 3. Філософсько-мистецький розвиток Античного Риму і Античної Греції	1	1	4
Тема 4. Філософія культури і мистецтва Середньовіччя	1	1	4
Тема 5. Мистецький розквіт доби Відродження	1	1	4
Тема 6. Філософія мистецтва Нового часу. Західноєвропейське мистецтво XVII – XVIII ст.	1	1	4
Тема 7. Європейська культура XIX – XX ст.	1	1	4
Тема 8. Філософія мистецтва XX – XXI ст.	1	1	4
Тема 9. Філософія українського мистецтва та сучасна масова культура	1	1	4
Тема 10. Антропологічні та культурологічні проблеми філософії мистецтва	1	1	4
Всього:	11	8	32
Разом	51		

Самостійна робота	19 балів
Іспит	30 балів
Разом за семестр вивчення дисципліни	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі форми навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінки за національною шкалою	Оцінки за національною шкалою	
			Для іспиту, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90-100	A	5 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
82-89	B	4 (добре)	4 (добре)	
75-81	C	4 (добре)		
68-74	D	3 (задовільно)	3 (задовільно)	
60-67	E	3 (достатньо)		
35-59	FX	2 (незадовільно) з можливістю перездачі	2 (незадовільно)	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	2 (незадовільно)	

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія мистецтва» для здобувачів вищої освіти за першим освітнім ступенем (освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр») за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньою програмою «Мистецтвознавство» КДАДПМД імені Михайла Бойчука, 2026. 20 с.
2. Ноутбук, планшет.
3. Онлайн-ресурс Google Workspace for Education.
4. Демонстраційний дидактичний матеріал.

10. Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література

1. Закон України Про освіту, від 05.09.2017р. №2145 – VIII.
2. Адо П. Що таке антична філософія. Пер. С. Йосипенко. К. : Новий Акрополь, 2014. 427 с.
3. Адорно Т. Теорія естетики. Пер.з нім. П. Таращук. К.: Основи, 2002. 518 с. [L¹SEP]
4. Гатальська С. Філософія культури: підручник. К.: Либідь, 2005. 328 с.

5. Гриценко Т. Культурологія. 3-є вид. К.: Центр учбової літератури, 2021. 392 с.
6. Губар О.М. Філософія: інтерактивний курс лекцій: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 416 с.
7. Історія культури. Короткий довідник. К.: Наук. думка, 2000. 454 с.
8. Левчук Л. та ін. Естетика: навч. посібник, 3-є вид., доп. і перероб. К.: Центр учбової літератури, 2010. 520 с.
9. Левчук Л. та ін. Історія світової культури : навч. посібник. К.: Наукова думка, 2006. 438 с.
10. Лекції з історії світової та вітчизняної культури. За ред. А.В. Яртіся. Львів: Світ, 2005. 317 с.
11. Павленко Ю. Історія світової цивілізації: Соціокультурний розвиток людства: навч. посібник. К.: Либідь, 2000. 360 с.
12. Полікарпов В. Лекції з історії світової культури. Харків: Одісей, 1999. 283 с.
13. Романенкова Ю. Всесвітня історія мистецтв (від первісного суспільства до XVII ст.): навч. посібник. К.: Книжкове видавництво НАУ, 2007. 405 с.
14. Українська художня культура: Навч. посібник. За ред. І.Ф. Ляшенка. К.: Либідь, 1996. 536 с.
15. Шабанова Ю. Філософія культури : підручник. Дніпро: ЛПРА, 2019. 240 с.

10.2 Допоміжна література

1. Апелъ К.-О. Дискурс і відповідальність: проблема переходу до постконвенційної моралі. Пер. з нім. В. Купліна. К.: Дух і літера, 2009. 430 с.
2. Арндт Х. Між минулим і майбутнім. К.: Дух і літера, 2002. 321 с.
3. Барт Р. Фрагменти мови закоханого. Пер. М. Філь. Л.: Ї, 2006. 283 с.
4. Бергсон А. Творча еволюція. Пер. Р. Осадчука. Видавництво Жупанського. 2011. 318 с.
5. Вербицька П., Голосова Н., Дяків В. Спільна історія. Діалог культур: навч. посібник. Львів: ЗУКЦ, 2013. 256 с.
6. Етнокультурний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії. К.: Знання, 1993. 412 с.
7. Історія української та зарубіжної культури: Навч. посібник за ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. К.: Либідь, 1999. 363 с.
8. Кемпбелл Дж. Тисячолікий герой. Terra incognita, 2021. 416 с.^[LSEP]
9. Кримський С. Запити філософських смислів. К.: Парапан, 2003. 240 с.^[LSEP]
10. Лютий Т. Культура припад і спротиву. Темпора, 2020 . 240с.^[LSEP]
11. Ортега-і-Гассет Х. Дегуманізація мистецтва. Пер. з іспан. Товстенко О. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. 424 с. С.: 238-272.
12. Ортега-і-Гассет Х. Мистецтво в теперішньому і майбутньому. Пер. з іспан. Сахно В. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. 424 с. С.: 306-314.
13. Попович М. Нарис історії культури України. К.: Знання, 1998. 357 с.
14. Романова О. Філософські інноваційні методи формування світогляду майбутнього дизайнера та митця. *Український мистецтвознавчий дискурс*, № 2, 2026. С. 395-401.

15. Романова О. Філософський пр�ксис у мистецькій освіті: арт-педагогіка для розвитку світоглядної культури дизайнера та митця. *Сучасні художні практики: традиції, новації, перспективи* : зб. матеріалів наук.-практ. конф., 23 квітня 2026 р. Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука.
16. Русанівський В. та ін. Культура українського народу: навч. посібник. К.: Наукова думка, 1994. 563 с.
17. Сінкевич О. Соціальні практики масової культури: ідентифікаційний дискурс: монографія. М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів: ЛНУ, 2015. 359 с.
18. Сторі Д. Теорія культури та масова культура. Харків: Акта, 2005. 360 с.
19. Тойнбі А. Дослідження історії : у 2 томах. Пер. з англ. В. Шовкуна. К.: Основи, 1995. 614 с.
20. Український мистецтвознавчий дискурс: журнал. URL: <https://ukrainianartscience.in.ua/index.php/uad>
21. Умберто Е. Історія європейської цивілізації. Середньовіччя. Собори. Лицарі. Міста. За ред. Умберто Еко. Фоліо, 2018. 672 с.
22. Філософський енциклопедичний словник : енциклопедія НАН України. Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; гол. ред. В. І. Шинкарук. К.: Абрис, 2002. 742 с.
23. «М'яка сила» українського мистецтва в координатах сучасного світу. Зб. наук. ст. та тез за матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конференції. К.: ІК НАМ України, 2025. 268 с.

10.3 Інформаційні ресурси

1. Бібліотека українського мистецтва. URL : https://uartlib.org/?srsltid=AfmBOooxa6cSPY8CnK7-YPdxr_xHA4bz6gY4sxjsHTDjs7aW9izSaFK1
2. Електронна бібліотека УДУ імені М.П. Драгоманова. URL: <https://www.npu.edu.ua>
3. Закон України «Про освіту». URL : <https://www.mon.gov.ua>
4. Інститут культурології НАМ України. Репозитарій. <https://icr.org.ua/repozytarij/>
5. Культурологія. Мистецтво. Архітектура. URL : http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/02infres/02cat_int_res/cult
6. Культура України. Електронна бібліотека. URL : <https://elib.nlu.org.ua/>
7. Культурологічний альманах: журнал Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. URL: <https://almanac.npu.kiev.ua/index.php/almanac>
8. Українська та зарубіжна культура: навч.метод.посібник для сам.вивч.дисц. <https://galsite.at.ua/load/3-1-0-385>

12. Узгодження робочої програми навчальної дисципліни

Л И С Т

узгодження робочої програми навчальної дисципліни «Філософія мистецтва»,

складеної відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за напрямом/спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП «Мистецтвознавство», розробленої доцентом кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти, доктором філософії Романовою О.П.

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – <u>кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти</u> (назва кафедри)			26.08.2025 р. №1
Випускова кафедра – <u>кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти</u>			26.08.2025 р. №1

13. Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки